RAADSBRIEF DOORSTROMING MIGRATIE EN OPVANGCRISIS

Afgelopen vrijdag 26 augustus heeft het kabinet in overleg met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), het Veiligheidsberaad en het Interprovinciaal Overleg (IPO) een aantal maatregelen afgekondigd om de huidige crisis in de asielketen het hoofd te bieden. In deze raadsbrief informeren we u hierover en zetten we uiteen wat deze afspraken betekenen voor de gemeenten in de veiligheidsregio Brabant Noord.

Uit de crisis

De asielcrisis is het afgelopen jaar in toenemende mate geëscaleerd. Om de druk op het aanmeldcentrum in Ter Apel en directe omgeving blijvend te verlichten, heeft het kabinet afgelopen vrijdag 26 augustus een aantal maatregelen afgekondigd en vastgelegd in het Bestuursakkoord. Basis hiervoor vormen de bestuurlijke afspraken die het Rijk met de VNG, het Veiligheidsberaad en het IPO heeft gemaakt.

Het bestuur van de Veiligheidsregio Brabant Noord stelt zich solidair op en zoekt naar oplossingen die passen binnen de taakopdrachten die de Veiligheidsregio's en gemeenten hebben gekregen om uit de crisis te komen en te blijven. Het Bestuursakkoord geeft richting aan de besluiten die Veiligheidsregio's, gemeenten en provincies moeten nemen op de onderdelen in de migratieketen. Over de invulling op lokaal niveau wordt regelmatig en op meerdere niveaus overlegd. De belangrijkste maatregelen die van invloed zijn op keuzes die de gemeenten en de Veiligheidsregio moeten maken ter ontlasting van de asielketen worden hieronder toegelicht. Voor uitgebreidere informatie over de maatregelen verwijzen we naar Kamerbrief over besluitvorming opvangcrisis en Ledenbrief VNG bestuurlijke afspraken opvangcrisis.

Korte termijn maatregelen die van belang zijn voor de gemeenten en de Veiligheidsregio Brabant-Noord

Uitbreiding crisisnoodopvang
Het opvangen van asielzoekers in een crisisnoodopvang wordt per Veiligheidsregio verhoogd van 225 naar 450 plaatsen. Dit geldt tot 1 januari 2023. Landelijk wordt toegezien op voldoende voorzieningen voor medische zorg, personele ondersteuning en vervoer en alle kosten voor de crisisnoodopvang worden door het Rijk vergoed.

Flexibele inzet opvangplekken
Binnen de Veiligheidsregio's kunnen opvangplekken voor Oekraïense ontheemden, asielzoekers en statushouders flexibel worden ingezet. Dit betekent dat locaties voor Oekraïners ook beschikbaar kunnen worden gesteld aan statushouders en asielzoekers en vice versa. Er gelden verschillende financiële regelingen voor deze doelgroepen. Het Rijk ziet erop toe dat dit geen belemmering vormt voor de uitvoering.

Provinciale medewerking RO-procedures
Een aantal RO-procedures draagt niet bij aan een flexibele inzet van woonvormen en het op korte termijn beschikbaar stellen van woonlocaties en het starten van bebouwing. Het Rijk stimuleert provincies mee te werken aan de RO-kwesties die bijdragen aan de doorstroming in de asielketen. Wanneer locaties niet volledig voldoen aan de normale standaarden (met uitzondering van veiligheid en hygiëne) wordt dit tijdelijk vanwege de huidige omstandigheden geaccepteerd.

Lange termijn maatregelen die relevant zijn voor de gemeenten en de Veiligheidsregio Brabant-Noord

Versnelde uitvoering agenda
Essentieel voor het uit de crisis komen en blijven is een verhoogde uitstroom van statushouders uit de

opvang. In mei 2020 hebben gemeenten, provincies en Rijk de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen opgesteld. Hierin is beschreven hoe het vernieuwde asielsysteem eruit gaat zien. Deze agenda moet nu versneld worden uitgevoerd om de druk binnen de asielketen te verlichten. Voor gemeenten betekent dit dat zij zich samen met provincies inspannen om statushouders versneld te huisvesten. Gemeenten krijgen voor dit jaar weliswaar nog geen extra taakstelling opgelegd, maar streven wel na om een fors hoger aantal statushouders uit te plaatsen naar een tussenvoorziening of (tijdelijke) huisvesting. Voor 2023 komt de taakstelling hoger uit dan tot op heden was berekend. Hoe hoog precies wordt de komende weken berekend en bekendgemaakt. Alle statushouders die gemeenten dit jaar versneld uitplaatsen wordt verrekend met de taakstelling in 2023.

Spoedwetgeving
Het kabinet brengt voor 1 oktober de spoedwetgeving in consultatie die een wettelijke taak creëert voor gemeenten om asielopvang te realiseren. Daarnaast levert het kabinet uiterlijk op 1 oktober een transitieplan op over de afbouw van de crisisopvang, die voor de veiligheidsregio's in principe op 1 januari 2023 klaar moet zijn. In dat plan moet ook duidelijk zijn aan wie de CNO wordt overgedragen.

Verdeling beschikbaar woonruimte
Om deze versnelde uitplaatsing van statushouders mogelijk te maken vraagt het Rijk aan provincies en gemeenten prioriteit te geven aan het aanwijzen en beschikbaar stellen van woonlocaties en het starten van de bouw en plaatsing van flexibele woonvormen. Als het gaat om de verdeling van de beschikbare woonruimte tussen statushouders en reguliere bevolking, is de volgende afspraak gemaakt:

Sociale woningbouw: 12% voor statushouders – 88% voor reguliere bevolking
Flexwoningen: 33% voor statushouders – 67% voor reguliere bevolking

Heroriëntatie asielbeleid
Het Rijk gaat zich daarnaast heroriënteren op het huidige asielbeleid waarbij behalve naar doorstroming ook aandacht uitgaat naar (arbeids)participatie en integratie. Ook het beperken van ongewenste instroom, de organisatie van terugkeer en versnelde afhandeling van kansarme aanvragen krijgt nadrukkelijk aandacht, zodat draagvlak voor migratie wordt behouden.

Voldoende middelen
Het Rijk stelt structureel voldoende middelen beschikbaar voor gemeenten om alle taken op het gebied van opvang, huisvesting en migratie uit te kunnen voeren. Er wordt gewerkt aan een garantstelling waarmee de financiële risico's van met name projecten met verplaatsbare flexwoningen kunnen worden gemitigeerd. Ook stelt het Rijk incidentele middelen beschikbaar.

Eén loket
Er komt een integrale programmatische ondersteuningsstructuur met 1 loket en centrale regie, onder leiding van een (programma)directeur. Uiterlijk 1 oktober 2022 is er één telefonische helpdesk voor veiligheidsregio's en gemeenten voor vragen aan en adviezen van COA, IND, VluchtelingenWerk Nederland en AVIM.

Beeld van Brabant Noord

De gemeenten en de veiligheidsregio hebben de afgelopen maanden al veel inspanningen verricht om asielzoekers en Oekraïners op te vangen en een goede doorstroming van statushouders mogelijk te maken. Met dit nieuwe maatregelenpakket wordt nog een extra appèl en opdracht toegevoegd om op korte termijn, maar zeker ook op langere termijn, een oplossing te bieden. In de bijlage is een chronologisch overzicht opgenomen van de aanleidingen voor deze inzet vanuit de veiligheidsregio. De actuele stand van zaken binnen de regio op de verschillende thema's is als volgt:

- **Opvang asielzoekers**: Momenteel hebben de gemeenten Oss en Den Bosch 534 mensen opgevangen in de (langdurige tijdelijke) noodopvang. Hiermee is aan het verzoek voldaan om voor 1 juli 2022 in deze regio 500 noodopvang plaatsen te realiseren.
- **Crisisnoodopvang asielzoekers** (kortdurende opvang): De gemeente Maashorst heeft gedurende 7 weken 160 mensen in een crisisnoodopvang met units in Zeeland opgevangen. Op

18 augustus is dit afgerond. Hiermee is grotendeels invulling gegeven aan de opdracht van 225 mensen in de crisisnoodopvang tot 1 oktober. Het proces loopt om een volgende crisisnoodopvang te realiseren en daarbij te anticiperen op het verzoek om dit op te hogen naar 450 plaatsen. Binnen de Veiligheidsregio worden momenteel meerdere locaties en opties voor crisisnoodopvang bekeken. Verwacht wordt dat op korte termijn geschikte locaties worden aangewezen waardoor aan dit verzoek kan worden voldaan.

- **Opvang van Oekraïners:** Stapsgewijs is de regio uiteindelijk verzocht om 2.974 gemeentelijke opvangplekken te realiseren voor Oekraïners. Dit is verdeeld over de gemeenten. Momenteel zijn er binnen de regio 2.500 plekken gerealiseerd. Op korte termijn worden locaties vrijgemaakt om aan het gevraagde aantal te voldoen. Dit is nodig omdat er nog steeds Oekraïners naar Nederland komen.
- **Gecombineerde invulling:** De gemeente Land van Cuijk huisvest permanent 600 asielzoekers. Een deel daarvan zijn statushouders. Dit aantal valt deels buiten de extra verzoeken, maar behoort wel tot de opgave.
- **Versnelde uitplaatsing statushouders:** Iedere gemeente heeft de taakstelling om statushouders te huisvesten. Doordat eerdere uitplaatsing achterliep en omdat de aantallen in praktijk hoger waren, is in de zomer de actie ingezet om landelijk 7.500 statushouders in 6 weken versneld uit te plaatsen naar (tijdelijke) huisvesting in gemeenten. Voor de gemeenten in de regio Brabant Noord was het verzoek om dit voor 155 statushouders te realiseren. Dit hebben we deze zomer ook gerealiseerd. Daarnaast zijn de gemeenten aanvullend op zoek naar mogelijkheden om hier bovenop nog dit jaar versnelde uitplaatsing mogelijk te maken. De eventueel gerealiseerde plekken zullen worden verdisconteerd met de versnelde uitplaatsingsopgave in 2023.

Naast bovenstaande afspraken met gemeenten zijn er ook politieke besluiten die genomen moeten. Voor 1 oktober 2022 komt het Rijk met een politieke keuze en uitvoeringsplannen voor de instroom, doorstroom en uitstroom in de asielketen, inclusief de middelen.

We vertrouwen erop dat deze informatie helpt om een beeld te krijgen van hetgeen tot nu toe aan de Veiligheidsregio en de gemeenten extra is gevraagd, in hoeverre we daarin getalsmatig geslaagd zijn en wat de nieuwe elementen uit het bestuursakkoord zijn.

Hierbij kan niet onvermeld blijven dat dit veel inzet en veerkracht vraagt: van onze inwoners, van de nieuwe (tijdelijke) bewoners, van bestuurders, van professionals en van vrijwilligers. In Brabant Noord hebben we dit met vereende krachten en solidariteit gedaan. Dit geeft steun en vertrouwen, wetende dat de nieuwe afspraken weer veel zullen vragen.

Bijlage Tijdlijn aanleiding tot regionale en lokale inzet Crisisnoodopvang, opvang Oekraïners en statushouders

Crisisnoodopvang asielzoekers

8 maart 2022:	Bestuurlijk verzoek Rijk aan Veiligheidsregio's: coördineer zoektocht naar opvanglocaties asielzoekers, in samenhang met opvang Oekraïners.
21 maart 2022:	COA vraagt Veiligheidsregio's om 1.500 plekken per 1 april.
28 maart 2022:	Rijk vraagt het Veiligheidsberaad om 100 plekken per Veiligheidsregio.
23 mei 2022:	Veiligheidsberaad biedt het Rijk op verzoek een roulatiesysteem 4 x 150 plaatsen Crisisnoodopvang en vraagt het Rijk om een lange termijn oplossing
7 juni 2022:	Veiligheidsberaad hoogt het aantal op naar 4 x 225 plaatsen
17 juni 2022:	Kabinet activeert nationale crisisstructuur
24 juni 2022:	Veiligheidsberaad biedt 225 Crisisnoodopvang plaatsen per veiligheidsregio onder voorwaarde ondersteuning personeel, vervoer en medische zorg; einddatum 30 september 2022
30 juni 2022:	Brief Staatssecretaris Justitie en Veiligheid: Opschaling per 1 juli

Opvang vluchtelingen Oekraïne

24 februari 2022:	Rusland valt Oekraïne binnen
7 maart 2022:	Staatsecretaris Justitie en Veiligheid verzoekt Veiligheidsregio's 2.000 opvangplekken (totaal 50.000) te realiseren vóór 23 mei
9 maart 2022:	Crisisstructuur treedt in werking
31 maart 2022:	art 2c en 4 van de Wet verplaatsing bevolking treden in werking
26 april 2022:	oprichting Directeur Generaal Oekraïne en Nationaal Overleg Oekraïne
28 april 2022:	Veiligheidsberaad stelt randvoorwaarden aan de opvang
29 april 2022:	Staatssecretaris Justitie en Veiligheid verzoekt tot inspanning om 25.000 extra plekken te realiseren vóór 23 juni
25 mei 2022:	Staatssecretaris Justitie en Veiligheid bevestigt gevraagde randvoorwaarden (onder andere financiële vergoeding)
31 mei 2022:	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne geldt met terugwerkende kracht van 1 maart – 1 sept, daarna Algemene Maatregel van Bestuur
7 juli 2022:	Staatssecretaris Justitie en Veiligheid, minister BZK, voorzitter VNG en voorzitter Veiligheidsberaad ondertekenen Bestuurlijk Afsprakenkader. Bekostigingsbesluit geldt met terugwerkende kracht van 1 maart tot en met 31 december.

Doorplaatsen statushouders

17 juni 2022:	Kabinet activeert nationale crisisstructuur
24 juni 2022:	Veiligheidsberaad biedt (inspanning) coördinatie versnelde uitplaatsing 7.500 statushouders, enkele regio's geven aan niet mee te werken, omdat het geen rol van de Veiligheidsregio is.